

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 007906 12 Кж
Бања Лука, 26.3.2013. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске, у Посебном вијећу за организовани и најтеже облике привредног криминала, састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Слободана Милашиновића и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптужених Р. С., због кривичног дјела злоупотребе овлашћења у привреди из члана 263. став 2. у вези става 1. тачка б) Кривичног закона Републике Српске и З. Б., због кривичног дјела фалсификовања или уништавања службене исправе из члана 379. став 1. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалбама Окружног тужилаштва Бања Лука, Посебно тужилаштво за организовани и најтеже облике привредног криминала - Специјално тужилаштво, оптуженог Р. С. и бранилаца оптужених, адвоката Ж. Ш. и мр М. Д. из Б. Л., изјављеним на пресуду Окружног суда у Бањој Луци, Посебно одјељење за организовани и најтеже облике привредног криминала број: 11 0 К 007906 11 К од 16.07.2012. године, у сједници вијећа одржаној дана 26.3.2013. године, којој су присуствовали специјални тужилац Горан Гламочанин, оптужени и њихови браниоци, донио је

ПРЕСУДУ

Одбијају се као неосноване жалбе Окружног тужилаштва Бања Лука, Посебно тужилаштво за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала - Специјално тужилаштво, оптуженог Р. С. и бранилаца оптужених Р. С. и З. Б. и пресуда Окружног суда у Бањој Луци, Посебно одјељење за организовани и најтеже облике привредног криминала број: 11 0 К 007906 11 К од 16.07.2012. године, потврђује.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци, Посебно одјељење за организовани и најтеже облике привредног криминала број: 11 0 К 007906 11 К од 16.07.2012. године, оглашени су кривим оптужени Р. С., због кривичног дјела злоупотребе овлашћења у привреди из члана 263. став 2. у вези са ставом 1. тачка б) Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС) и оптужени З. Б. због кривичног дјела фалсификовања или уништавања службене исправе из члана 379. став 1. КЗ РС и осуђени и то оптужени Р. С. на казну затвора у трајању од 6 (шест) мјесеци, а оптужени З. Б. на казну затвора у трајању од 3 (три) мјесеца. Обавезани су да плате трошкове кривичног

поступка, а оштећена М. Е. а.д. Б. Л. је са имовинскоправним захтјевом упућена на парницу.

Против те пресуде жалбе су благовремено изјавили Окружно тужилаштво Бања Лука, Посебно тужилаштво за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала - Специјално тужилаштво (у даљем тексту: специјални тужилац), оптужени Р. С. и браниоци оптужених.

Специјални тужилац пресуду побија због одлуке о кривичним санкцијама - казнама, с приједлогом да се жалба уважи и побијана пресуда преиначи тако што ће се оптуженима изрећи казне затвора у дужем временском трајању.

Оптужени Р. С. пресуду побија због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона, одлуке о кривичној санкцији, трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтјеву и повреде члана 6. Европске конвенције о људским правима и основним слободама, са приједлогом да се жалба уважи и побијана пресуда преиначи тако што ће се ослободити од оптужбе.

Бранилац оптуженог Р. С., адвокат Ж. Ш. из Б. Л., пресуду побија због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, одлуке о кривичној санкцији и члана 6. Европске конвенције о људским правима и основним слободама, с приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптужени ослободе од оптужбе или да се уважавањем жалбе побијана пресуда укине и одржи главни претрес.

Бранилац оптуженог З. Б., адвокат мр М. Д. из Б. Л., пресуду побија због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона и одлуке о казни, с приједлогом да се побијана пресуда укине и отвори претрес пред другостепеним судом или побијана пресуда укине и предмет врати првостепену суду на поновни поступак или преиначи и оптужени ослободе од оптужбе.

Одговор на жалбе оптуженог Р. С. и бранилаца оптужених поднио је специјални тужилац са приједлогом да се те жалбе одбију као неосноване.

Одговор на жалбу специјалног тужиоца поднијели су оптужени Р. С. и браниоци оптужених, са приједлогом да се та жалба одбије као неосноване.

На сједници вијећа специјални тужилац, оптужени Р. С. и браниоци оптужених су изложили жалбе и одговоре на жалбе и остали у свему код навода и приједлога из жалби, као и код одговора на жалбе. Оптужени су прихватили жалбе и одговоре на жалбе својих бранилаца и приједлоге из тих жалби и одговора.

Жалба браниоца оптуженог Р. С. првостепену пресуду побија због „битне повреде одредаба кривичног поступка“, при чему се посебно апострофира повреда права на одбрану тако што није одлучено о захтјеву за изузеће наведене

судије, што му је одузето право на браниоца по властитом избору, што му прије завршне ријечи и објављивања пресуде нису достављени преписи записника са пет главних претреса и тиме што је суд изрекао, објавио и израдио пресуду, а да нису сачињени преписи записника, иако их је оптужени тражио, па је очигледно да првостепени суд избјегавао да примјени, односно неправилно је примјењивао одредбе ЗКП, што је било од утицаја на законито и правилно доношење пресуде. И жалбе бранилаца пресуду побијају због битних повреда одредаба кривичног поступка, па тако жалба браниоца оптуженог Р. С. сматра да је дошло до повреде права на одбрану оптуженог, да се пресуда заснива на незаконито прибављеним доказима, да је оптужба прекорачена, да је изрека пресуде неразумљива и да првостепени суд није примјенио или је неправилно примјенио одредбе ЗКП, што је било од утицаја на законито и правилно доношење пресуде и да су на тај начин почињене битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г), з), и) и к) и става 2. ЗКП. И жалба бранилаца оптуженог З. Б. сматра да је побијана пресуда у цјелини остала неразумљива и нејасна, чиме је почињена битна повреда из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП.

Жалбе оптуженог Р. С. и жалбе бранилаца оптужених замјерају пресуди да је чињенично стање погрешно и/или непотпуно утврђено што је за резултат имало и повреду Кривичног закона, а приговара се и неприхватљивом методолошком приступу у оцјени доказа при чему се апострофира непринципјелност у оцјени доказа у зависности од тога да ли су докази на штету или корист оптужених и пристрасност на штету оптужених кроз фаворизовање доказа који подржавају оптужницу.

Жалба специјалног тужиоца, оптуженог Р. С. и браниоци оптужених пресуду побијају и због одлуке суда о кривичној санкцији - казни, па тако специјални тужилац сматра да се оптуженима требају изрећи казне затвора у дужем временском трајању, док жалбе оптуженог Р. С. и бранилаци оптужених не садрже образложење овог жалбеног основа и приједлоге у погледу кривичних санкција. Оптужени Р. С. жалбом пресуду побија и због одлуке о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтјеву, али такође нема разлога за побијање нити приједлоге у том правцу.

Испитујући побијану пресуду у дијелу који се жалбама побија, а по службеној дужности и да ли је на штету оптужених повријеђен Кривични закон, у смислу одредбе члана 320. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), овај суд је одлучио као у изречи из следећих разлога:

Нема повреде права на одбрану на начин како се указује жалбом оптуженог Р. С. јер је увидом у списе предмета Округног суда у Бањој Луци утврђено да је рјешењем тога суда број: 011-0-Су-12-000 180 од 23.2.2012. године одбијен као неоснован захтјев оптуженог Р. С. за изузеће судије Весне Станковић - Ћосовић и да је рјешењем истог суда број: 11 0 К 007906 11 Кпс од 24.11.2012. године оптуженом С. за браниоца по службеној дужности постављен Ж. Ш., адвокат из Б. Л., обзиром да је изабрани бранилац Н. П. предложен, а касније и саслушан као свједок у овом предмету. Исто тако из списка предмета је видљиво да је оптужени дана 10.5.2012. године захтјевао препис записника са главног претреса од 27.4.2012. године који му је уручен дана 17.5.2012. године, дана 4.6.2012. године преписе записника са главних претреса од 24.5. и

31.5.2012. године, дана 18.6.2012. године препис записника са главног претреса од 15.6.2012. године, дана 2.7.2012. године преписе записника са главних претреса од 24.5., 31.5. и 15.6.2012. године и дана 6.9.2012. године преписе записника са главних претреса од 31.5., 15.6., 4.7., 11.7.2012. године и записника о објављивању пресуде од 16.9.2012. године, што је оптуженом уручено дана 24.9.2012. године. На основу изложеног неспорно је да је главни претрес сниман уређајем за аудио снимање и да постоји захтјев оптуженог за препис, па је првостепени суд био дужан поступити у смислу члана 268. став 1. ЗКП РС, којим је прописано да ће се, ако је главни претрес сниман уређајем за аудио или аудио-визуелно снимање, препис предузете радње на захтјев странака и браниоца доставити странкама и браниоцу најкасније у року од три дана од предузете радње на главном претресу. Поступајући ван наведеног рока првостепени суд је починио повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. ЗКП РС која, по ставу овог суда, није била од утицаја на законито и правилно доношење пресуде.

Није повријеђено право на одбрану оптуженог када тужилац по окончању доказног поступка, а прије завршетка главног претреса, измијени оптужницу. Ово из разлога што је одредбом члана 290. ЗКП РС прописано да тужилац може, ако оцијени да изведени докази указују да се измијенило чињенично стање изнесено у оптужници, на главном претресу измијенити оптужницу. Тужилац може измијенити оптужницу без обзира што за такву процесну радњу нема упориште у доказима. За измјене оптужнице тужиоцу је довољна његова нова субјективна оцјена изведених доказа. Дакле, располагање оптужницом до завршетка главног претреса је право тужиоца, који оптужницу може измијенити према својој субјективној процјени да су се измијениле чињенице које су у њој изнесене. Судаће вијеће је овлашћено само да одлучује о томе да ли ће дозволити одгађање претреса ради припремања одбране, али не и да тужиоцу одбије или ускрати измјену оптужнице, а управо тако је првостепени суд поступио на главном претресу од 4.7.2012. године када је специјални тужилац измијенио оптужницу.

Није повријеђено право на одбрану и тиме учињена битна повреда одредаба кривичног поступка на коју указује жалба браниоца оптуженог Р. С., а која се према тврдњи ове жалбе манифестује тако што су неосновано одбијени приједлози да се чињенично стање допуни извођењем доказа предложених од стране одбране и тиме јер приликом саслушања свједока М. Ћ. и Л. Т. одбрани нису биле доступне изјаве које су ови свједоци дали у тужилаштву прије свједочења у суду.

Наиме, када предсједник вијећа за одбијене доказне приједлоге одбране да разлоге у образложењу пресуде зашто су одбијени приједлози за извођење нових доказа онда нема основа за жалбену тврдњу да је одбијањем тих доказних приједлога одбране, учињена битна повреда одредаба кривичног поступка у облику повреде права на одбрану. Ово из разлога што је дискреционо право предсједника вијећа да, ако закључи да околности које странка или бранилац желе да докажу немају значај за предмет или је понуђени доказ непотребан, одбије понуђени доказ. Када су у питању искази свједока указује се да суд нема никакве законске обавезе да искаже свједока или било какве друге доказе доставља одбрани, а посебно се указује на одредбе члана 55. ЗКП РС којим је

успостављено право браниоца да прегледа списе и документацију током истраге, уз законом прописана ограничења, као и право браниоца да након подизања оптужнице има право увида у све списе и доказе и да може извршити фотокопирање свих списа и докумената.

Жалба оптуженог Р. С. сматра да се пресуда заснива на незаконито прибављеним доказима, односно да су књига протокола и књига записника незаконито прибављени докази јер нису предани у депозит суда, нису запечаћени нити записнички отворани ни прије ни за вријеме вјештачења и да је тиме почињена битна повреда из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП.

Када је ријеч о овој битној повреди, а на коју се наведеном жалбом указује, та повреда није учињена, јер се побијана пресуда у односу на оптуженог Р. С. не заснива на наведеним доказима и вјештачењима, а ни на доказима прибављеним повредама људских права и слобода прописаних Уставом и међународним уговорима нити на доказима који су прибављени повредама ЗКП РС које прописују шта се сматра правно неваљалим доказима.

Жалба браниоца оптуженог С. посебно апострофирају да је првостепени суд драстичним измјенама изреке оптужнице прекорачио оптужби и тиме починио битно повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП.

Неосновани су овакви наводи жалбе браниоца имајући у виду одредбе члана 294. ЗКП РС („Везаност пресуде за оптужбу“) којим се поставља захтјев идентитета између оптужбе и пресуде која треба да буде одговор на питања која је оптужба поставила суду: да ли постоји кривично дјело и да ли је кривично дјело починио оптужени, са свим даљим посљедицама које из тога произилазе. Између оптужбе и пресуде мора постојати субјективни идентитет, односно истовјетност оптуженог и објективни идентитет тј. истовјетност дјела. Идентитет, у погледу правне оцјене дјела закон не тражи (члан 294. став 2. ЗКП РС), а у погледу правне оцјене дјела оптужба и пресуда се могу разликовати јер суд није везан за приједлоге оптужбе у погледу правне оцјене дјела. Дјелимичним измјенама чињеничног описа дјела, посебно када су ове измјене у корист оптуженог, није измијењен објективни идентитет дјела јер се ради о истој радњи, истом догађају о коме се суди, у његовим битним дјеловима. Чињенице које су унесене у изреци пресуде, а које нису битне за радњу извршења кривичног дјела не мијењају идентитет дјела. Дакле, нема прекорачења оптужбе када суд мијења чињенични опис оптужнице прилагођавајући га утврђеном чињеничном стању. Ово из разлога што оптужба није прекорачена ако се допуна или измјена описа дјела из оптужнице односи на небитне чињенице или на битне чињенице генусно истог али лакшег кривичног дјела од оног из оптужнице. Осим тога оптужба није прекорачена ако допуна или измјена описа дјела у односу на опис из оптужнице остане у оквиру обиљежја одређеног кривичног дјела (у конкретном предмету у оквиру кривичних дјела обухваћених оптужницом специјалног тужиоца), односно ако је измијењени опис дјела остао у границама суштине дјела описаног у оптужници, па стога нема основа за тврдњу наведених жалби да је првостепени суд на описани начин прекорачио оптужбу.

Супротно становишту жалби бранилаца оптужених анализом побијане пресуде овај суд налази да образложење пресуде садржи разлоге у погледу одлучних чињеница с аспекта постојања кривичних дјела и кривичне одговорности оптужених, те чињеница одлучних за правилну примјену материјалног права, ради чега су неприхватљиви приговори жалби засновани на тврдњи да је образложење пресуде захваћено битном повредом одредаба кривичног поступка у облику неразумљивости, противрјечности и недостатку разлога о одлучним чињеницама. Сасвим је друго питање то што жалбе оспоравају валидност датих разлога у образложењу за утврђене одлучне чињенице, међутим приговор таквог карактера у суштини спада у жалбени основ погрешно утврђеног чињеничног стања, јер се таквим приговором кроз замјерку образложењу пресуде за чињеничне закључке оспорава правилност тих чињеничних утврђења.

И коначно нема основа ни за тврдњу да је суд у току главног претреса и приликом доношења пресуде неправилно поступао и примјењивао одредбе ЗКП, а што је било од утицаја на законито и правилно доношење пресуде у чему би се састојала битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. ЗКП. Ово из разлога што жалбама означене облике битне повреде одредаба кривичног поступка нису почињене, па аргументима жалби није доведена у сумњу правилност закључка побијане пресуде да су оптужени починили кривична дјела која им се оптужницом специјалног тужиоца стављају на терет, нити валидност датих разлога у образложењу пресуде за такав закључак.

Побијана пресуда је дала разлоге о свим одлучним чињеницама и правилно оцијенила исказе у поступку саслушаних свједока управо на начин како то прописују одредбе члана 295. и члана 304. став 7. ЗКП РС и дала правилну оцјену тих исказа, због чега се супротне тврдње жалби не могу прихватити. Наиме, пресуда је, оцјењујући исказе саслушаних свједока, доводећи их у везу са налазима и мишљењима вјештака и другим provedеним доказима, извела правилан закључак да су оптужени, на начин поближе описан у изреци побијане пресуде, починили кривична дјела за која су оглашени кривим, јасно образлажући начин предузимања радњи извршења.

Приговори које жалбе износе у основу побијања пресуде због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, такође нису основани. Ово због тога што је побијана пресуда изнијела садржај изведених доказа те дала њихову оцјену на начин који је у складу са одредбом члана 295. став 2. ЗКП, а коју и овај суд у цјелости прихвата. Стога се, а имајући у виду налазе и мишљења вјештака, садржај исправа о статусу спорног зеemљишта и исказа појединих свједока, залагање жалбе оптуженог С. да се као нови докази изведе доказ наведен на страни 4. последњи пасус и страни 5. први пасус те жалбе, указује као неосновано јер све упућује на закључак да се извођењем тог доказа не би утврдило другачије чињенично стање од оног којег је утврдила побијана пресуда.

Дакле, све што је изнесено у жалбама у погледу битних повреда одредаба кривичног поступка, мањкавости чињеничне основе побијане пресуде и повреде Кривичног закона, а код аргументације коју је изнио првостепени суд у својој пресуди, заиста се не може прихватити. На основу provedених доказа

првостепени суд је правилно утврдио све одлучне чињенице, разјаснивши све битне околности од значаја за правилно пресуђење, а посебно за правну оцјену дјела, па супротна тврдња жалби није основана. Према томе чињенична и правна основа првостепене пресуде у свему је правилна, а побијана пресуда даје детаљне разлоге правне оцјене радњи оптужених, чињенично стање је и потпуно и правилно утврђено, нема битне повреде одредаба кривичног поступка, ни повреда кривичног закона, па се другачија становишта жалби не могу прихватити. Приговор жалбе браниоца оптуженог Б. да је Одлука од 16.10.2009. године искључиво декларативног карактера и није од значаја за било какве правне односе је неоснован јер је за постојање кривичног дјела фалсификовање или уништавање службене исправе, на начин како је то урадио оптужени Б. (као одговорно лице својим потписом овјерио пословну исправу са неистинитим садржајем), довољно да као посљедица постоји угрожавање правног саобраћаја, а није потребно још и да наступи посебно видљива посљедица.

Испитујући одлуку о казнама у вези са приговорима жалбе специјалног тужиоца да су казне благе и приговорима оптуженог С. (само у односу на овог оптуженог су примјењене одредбе о ублажавању казне како то произилази из образложења побијане пресуде) и бранилаца оптужених, овај суд налази да таквим приговорима нема мјеста. Релевантне олакшавајуће околности које је првостепени суд нашао на страни оптужених и на које се позива у образложењу побијане пресуде, и по оцјени овог суда, дошле су у пуној мјери до изражаја у изреченим казнама затвора. Изречене казне затвора, и по оцјени овог суда, представљају потребну мјеру казне да би се остварила сврха кажњавања како у сегменту васпитног утицаја према оптуженима да убудуће не чине кривична дјела, тако и у превентивном дјеловању према другима да не чине кривична дјела.

Оптужени Р. С. жалбом пресуду побија и због одлуке о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтјеви, али како је већ наведено нема разлога побијања нити приједлоге у том правцу.

У вези са обавезом плаћања трошкова поступка за оптужене кад се огласе кривима указује се на одредбе члана 99. став 3. ЗКП РС, према којима је суд обавезан да у пресуди којом је више оптужених оглашено кривим одреди колики ће дио трошкова сносити сваки од оптужених, а ако то није могуће, осудиће све оптужене да солидарно носе трошкове и на одредбе става 4. истог члана којима је предвиђена могућност да се оптужени, који је оглашен кривим, дјелимично или у цјелини ослободи трошкова кривичног поступка из члана 96. став 2. тачка а) до ж) истог закона ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање оптуженог или лица које је дужан да издржава. Управо овако је поступио првостепени суд када је оптужене обавезао да плате трошкове кривичног поступка које су оптужени својим понашањем проузроковали. Околности да би плаћањем трошкова кривичног поступка било доведено у питање издржавање оптуженог С. или лица које је дужан да издржава нису утврђене у току поступка пред првостепеним судом, нити су уз жалбу приложени докази поткријепили наводе жалбе и указали да би плаћањем трошкова кривичног поступка било доведено у питање издржавање оптуженог или лица које је дужан да издржава. Исто тако законита је одлука првостепеног

суда да се оштећена М. Е. а.д. Б. Л. са имовинскоправним захтјевом упути на парницу, јер је пуномоћник оштећене то тражио, а што је у складу и са одредбом члана 108. став 3. ЗКП РС.

Из изнијетих разлога жалбе специјалног тужиоца, оптуженог Р. С. и бранилаца оптужених су на основу члана 327. ЗКП одбијене као неосноване и потврђена првостепена пресуда, на начин описан у изреци ове пресуде.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић